

DN DEBATT: "Oseriöst bidrag av Bo Rothstein". Mina åtgärds paket skulle inte leda till lika stor lönespridning som i USA, skriver Assar Lindbeck

På DN Debatt 13/10 gör Bo Rothstein det överraskande påståendet att jag skulle ha förespråkat "den amerikanska vägen" för att lösa arbetslöshetsproblemen i Sverige. Han syftar antagligen främst på de mycket låga lönerna för lågt utbildade i USA.

Visst har Sverige en del att lära av USA, men vad jag försökt visa är att arbetslöshetsproblemet i Västeuropa endast kan lösas genom ett paket av åtgärder. Såvitt jag vet har någon sådan paketlösning inte prövats i USA.

Jag har också försökt föra en någorlunda öppen diskussion om vad ett sådant paket eventuellt kan tänkas innehålla, särskilt när det gäller att öka sysselsättningen i marknadssektorn. Där emot har jag inte bundit mig för exakt vilka komponenter som bör ingå i paketet.

Vissa av de komponenter som jag diskuterat kan utan tvivel leda till ökad lönespridning, bland annat via sänkta relativlöner för en del unga och lågt utbildade. Det gäller särskilt om löneförhandlingarna decentraliseras. Men det betyder inte att lönespridningen skulle behöva bli på långt när lika stor som i USA.

En anledning är att fördelningen av "humankapital" (kunskaper och färdigheter) är betydligt jämnare i Sverige än i USA. Sänkta ingångslöner för unga och utbildade kan dessutom kombineras med en brantare lönetrappa i samband med att den enskilde arbetstagaren genom åren får större erfarenhet och högre kompetens. Därmed skulle livsinkomsterna inte behöva bli så mycket ojämnare än i dag.

Lärlingssystem är ett exempel på hur detta kan åstadkommas. Dessutom finns vissa möjligheter att parera ogynnsamma fördelningseffekter genom skatter och subventioner. Sådana åtgärder är viktiga komponenter i de åtgärds paket som jag har diskuterat.

Om vi inte vågar tillgripa åtgärder som ökar sysselsättningen i marknadssektorn, och som därmed expanderar skatteunderlaget, hotar en situation då välfärdsstaten inte längre kan finansieras.

Man kan i så fall råka ut för betydligt allvarigare fördelningsproblem än de som uppkommer i samband med en begränsad ökning i lönespridningen i Sverige, som har en internationellt sett ovanligt jämn fördelning av arbetsinkomster.

Alla seriösa bidrag till en diskussion om arbetslöshetens problem i Västeuropa är naturligtvis välkomna. Men det är inte något större bidrag att som Bo Rothstein ägna sig åt att klistra missvisande etiketter på andra.

Assar Lindbeck

DN DEBATT 19/10 1996